

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**ЗАХИСТ ПРАВ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ**

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 073 "Менеджмент"
спеціалізації "Управління проектами"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 347.77/78+005.8(07.034)

З-38

Укладач О. О. Єрмоленко

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № 1 від 25.08.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 073 "Менеджмент" спеціалізації "Управління проектами" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. О. Єрмоленко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 48 с.

Подано методичні рекомендації та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни, що мають сформувати та закріпити у студентів професійні компетентності зі здійснення захисту прав інтелектуальної власності в управлінні проектами.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей.

УДК 347.77/78+005.8(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні, як і в більшості цивілізованих країн, започатковане на основі міжнародно-правових актів, які є еталоном для побудови національних систем авторського та патентного права. Разом з тим рівень розвитку країни, наявність достатніх коштів для забезпечення високоефективного правового механізму безпосередньо впливає на вибір його конкретної системи та форм реалізації цих прав, особливо патентування й охорони інтелектуальних прав власників.

Метою вивчення навчальної дисципліни "Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами" є формування у студентів системи знань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних із захистом інтелектуальної власності під час створення та реалізації проектів, отримання необхідних навичок кваліфікації результатів творчої діяльності, захисту майнових та особистих немайнових прав авторів і володільників як в Україні, так і за її межами.

Предметом навчальної дисципліни є система правових відносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їхнього виникнення та здійснення.

У процесі вивчення цієї навчальної дисципліни перед студентами ставляться такі основні **завдання**:

вивчення системи авторського права та інтелектуальної власності в Україні;

ознайомлення з чинним українським законодавством щодо авторського права та інтелектуальної власності; набуття навичок роботи з нормативними актами;

застосування набутих знань у вирішенні практичних питань у сфері правового регулювання авторського права та інтелектуальної власності.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: з метою найкращого засвоєння матеріалу дисципліни студенти повинні до початку її вивчення опанувати знання і навички в галузі загальної теорії права та основних положень із різних галузей права у процесі вивчення навчальної дисципліни "Правознавство".

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни "Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами" є самостійна робота студентів з додатковою науково-економічною

літературою, періодичною інформацією, законами і нормативними актами України.

Основними видами самостійної роботи студентів є:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої додаткової літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, колоквиуму, поточних контрольних робіт.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Самостійна робота студента може бути ефективною за наявності контролю з боку викладача. Зворотний зв'язок дозволяє викладачу своєчасно отримати інформацію про ступінь засвоєння студентами програмного матеріалу, допомагає отримати додатковий матеріал, який характеризує індивідуальні властивості кожного студента, що позитивно впливає на об'єктивність підсумкової оцінки знань студентів.

Основними формами організації контролю за самостійною роботою студентів є: поточний контроль знань студентів, модульний контроль знань, семестровий контроль, тестування, аналіз індивідуальних та групових завдань, прослуховування реферативних виступів, обговорення окремих проблем, визначених самостійною роботою. Особливе значення для здійснення контролю за виконанням студентами самостійної роботи мають консультації.

Основні компетентності, які закріплюються в процесі самостійної роботи, наведено в табл. 1.

Навчальна дисципліна складається з 9 тем.

Конкретні рекомендації щодо вивчення кожної з цих тем, перелік запитань для самоконтролю, тестові завдання, форми контролю і рекомендована література викладені в методичних рекомендаціях. Слід звернути увагу, що не можна обмежуватися вивченням тільки рекомендованої літератури. Для виконання завдань самостійної роботи студенту необхідно ознайомитися з відповідною темою, спрямованою на формування певних компетентностей.

Види самостійної роботи студента (СРС) та форми її контролю наведено в табл. 2.

Інструментарій забезпечення самостійної роботи студентів (СРС) із навчальної дисципліни наведено в табл. 3.

Основні компетентності, що закріплюються у процесі самостійної роботи

Теми	Закріплені в процесі самостійної роботи компетентності
1	2
Змістовий модуль 1. Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами	
<i>Тема 1.</i> Поняття інтелектуальної власності	Здатність визначати об'єкти права інтелектуальної власності; здатність використовувати джерела, які складають систему законодавства з питань інтелектуальної власності; здатність до визначення структури та функцій Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
<i>Тема 2.</i> Авторське право та суміжні права	Здатність до визначення об'єктів та суб'єктів авторського права; здатність до використання авторських прав і реєстрації авторських прав на твір; здатність до складання авторського договору
<i>Тема 3.</i> Промислова власність	Здатність до визначення об'єктів промислової власності; здатність до визначення об'єктів, що не можуть одержати правову охорону як промислові зразки; здатність до аналізу відмінностей між науковим відкриттям та винаходом й іншими об'єктами інтелектуальної власності; здатність до складання та подання заяви на раціоналізаторську пропозицію
<i>Тема 4.</i> Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг	Здатність до визначення вимог до комерційного найменування; здатність до аналізу функцій товарного знака; здатність до застосування методів правової охорони знака в Україні; здатність до проведення експертизи заявки на знак; здатність до визначення права на найменування місця походження товару
<i>Тема 5.</i> Патент як засіб захисту прав інтелектуальної власності	Здатність до визначення охоронних документів у патентному праві; здатність до оформлення патенту; здатність до визначення патентних систем та їхнє застосування
<i>Тема 6.</i> Патентна інформація і патентні дослідження	Здатність до критичного осмислення властивостей та характеристик об'єктів: патентна інформація, патентна документація, патентні дослідження; здатність до пошуку інформації в галузі промислової власності з використанням міжнародної патентної класифікації; здатність до здійснення патентних досліджень
<i>Тема 7.</i> Міжнародне регулювання права інтелектуальної власності	Здатність до аналізу міжнародних джерел регулювання права інтелектуальної власності; здатність до застосування міжнародних конвенцій для захисту об'єктів інтелектуальної власності

1	2
Тема 8. Захист права інтелектуальної власності	Здатність до визначення та співвідношення понять охорони і захисту прав; здатність до здійснення контролю за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства з питань інтелектуальної власності; здатність до проведення експертизи об'єктів інтелектуальної власності
Тема 9. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності	Здатність до визначення адміністративної відповідальності за правопорушення прав інтелектуальної власності; здатність до визначення кримінальної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності

Самостійна робота як важливий елемент вивчення дисципліни оцінюється за наведеними в табл. 2 формами контролю.

Таблиця 2

Види самостійної роботи студента та форми контролю

Види та форми СРС	Форми контролю
1. Підготовка до поточних аудиторних занять	
1. Вивчення літератури, текстів лекцій	1. Тестування під час лекцій за результатами вивчення кожної теми
2. Виконання домашнього завдання	2. Перевірка правильності виконання домашнього завдання
3. Підготовка до семінарських занять	3. Доповіді та презентації на семінарських заняттях, активна участь під час обговорення
4. Підготовка до контрольних робіт	4. Написання контрольної роботи
2. Пошуково-аналітична робота	
1. Пошук інформації для оцінювання стану захисту об'єктів інтелектуальної власності на проектно-орієнтованих підприємствах України, рівня нормативно-законодавчої бази, здійснення порівняльного аналізу особливостей вітчизняного та закордонного досвіду	1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять, презентація робіт
2. Аналіз виробничих ситуацій та кейсів	2. Розгляд підготовлених матеріалів, участь у тренінгових вправах
3. Наукова робота	
1. Участь у наукових студентських конференціях, семінарах	1. Доповіді на студентських конференціях, семінарах
2. Підготовка наукових публікацій	2. Обговорення з викладачем матеріалів видання

Інструментарій забезпечення СРС із навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Інформаційна база	Форма проведення (виконання)	Форма контролю	Термін контролю
Змістовий модуль 1. Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами				
<i>Тема 1.</i> Поняття інтелектуальної власності	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів	Огляд основної та додаткової літератури	Доповіді та презентації на семінарських заняттях, активна участь під час обговорення	1 тиждень
<i>Тема 2.</i> Авторське право та суміжні права	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів. Банк завдань	Огляд основної та додаткової літератури	Доповіді та презентації на семінарських, активна участь під час обговорення	2 – 3 тиждень
<i>Тема 3.</i> Промислова власність	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів. Банк завдань	Огляд основної та додаткової літератури	Проведення семінарського заняття за питаннями, поданими на самостійне опрацювання	4 – 5 тиждень
<i>Тема 4.</i> Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів. Банк завдань	Огляд основної та додаткової літератури	Доповіді та презентації на семінарських заняттях, написання колоквіуму	6 – 7 тиждень
<i>Тема 5.</i> Патент як засіб захисту прав інтелектуальної власності	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів	Огляд основної та додаткової літератури	Доповіді та презентації на семінарських заняттях, активна участь під час обговорення	8 – 9 тиждень
<i>Тема 6.</i> Патентна інформація і патентні дослідження	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів. Банк завдань	Огляд основної та додаткової літератури	Розгляд підготовлених матеріалів, участь у тренінгових вправах	10 – 11 тиждень
<i>Тема 7.</i> Міжнародне регулювання права інтелектуальної власності	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів. Банк завдань	Огляд основної та додаткової літератури, законодавчої бази	Проведення семінарського заняття за питаннями, поданими на самостійне опрацювання	12 – 13 тиждень
<i>Тема 8.</i> Захист права інтелектуальної власності	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів. Банк завдань	Огляд основної та додаткової літератури	Розгляд підготовлених матеріалів, участь у тренінгових вправах	14 – 15 тиждень
<i>Тема 9.</i> Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності	Банк питань для самопідготовки. Банк тестів	Огляд основної та додаткової літератури	Доповіді та презентації на семінарських заняттях, написання колоквіуму	16 – 17 тиждень

Змістовий модуль 1. Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами

Тема 1. Поняття інтелектуальної власності

- 1.1. Інтелектуальна власність та її становлення.
- 1.2. Визначення і поняття об'єктів інтелектуальної власності.
- 1.3. Система законодавства з питань інтелектуальної власності.
- 1.4. Функції та структура Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Питання для самостійного опрацювання

1. Основні нормативні документи, що регулюють інтелектуальну власність в Україні.
2. Основні види міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність.
3. Конвенції та їхні види.
4. Законодавство зарубіжних країн про інтелектуальну власність та його особливості.
5. Еволюція інтелектуальної власності в Україні та у світі загалом.
6. Стан охорони об'єктів інтелектуальної власності за радянські часи і пострадянський період.
7. Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України.
8. Поняття "творець як первинний суб'єкт права інтелектуальної власності" та його визначення.
9. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності.
10. Процес порушення та захисту прав інтелектуальної власності.
11. Значення інтелектуальної власності для розвитку науково-технічного прогресу.

Рекомендована література: основна [1 – 4]; додаткова [5 – 7; 9; 11; 12; 14; 16; 18 – 33; 35; 41 – 45; 47 – 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. *Результати інтелектуальної діяльності відносяться до:*
 - а) речового права;
 - б) права інтелектуальної власності.

2. Право інтелектуальної власності:

- а) є інститутом цивільного права;
- б) є окремою галуззю права;
- в) є частиною авторського права.

3. Первинним суб'єктом права інтелектуальної власності є:

- а) автор;
- б) правонаступники;
- в) держава;
- г) патентний повірений;
- д) виконавець.

4. До об'єктів інтелектуальної власності відносяться:

- а) винаходи;
- б) нерухоме майно;
- в) комп'ютерні програми;
- г) закони;
- д) торговельні марки.

5. Перелік об'єктів права інтелектуальної власності є:

- а) вичерпним;
- б) необмеженим.

6. Право на охорону опублікованого добутку, заборона тиражування добутку без згоди автора – це:

- а) функція інтелектуальної власності;
- б) принцип авторського права;
- в) умова охорони інтелектуальної власності.

7. До системи права інтелектуальної власності не входить:

- а) інститут авторства;
- б) інститут договорів;
- в) інститут промислової власності;

8. Виключне право дозволяти доведення до загального відома оригіналу і примірників фонограм шляхом продажів або іншого передання права власності – це:

- а) право на відтворення;
- б) право на прокат;
- в) право на розповсюдження.

Тема 2. Авторське право та суміжні права

- 2.1. Об'єкти та суб'єкти авторського права.
- 2.2. Реєстрація авторських прав на твір.
- 2.3. Суміжні права, що охороняються авторським правом.
- 2.4. Підстави та порядок обмеження володільців суміжних прав.

Питання для самостійного опрацювання

1. Нові технології в авторському праві та суміжних правах (комп'ютерні програми, репрографія, нова техніка зв'язку, цифрові системи розповсюдження) та правове забезпечення їхньої охорони.
2. Діяльність організацій, що управляють майновими правами на колективній основі.
3. Поняття комп'ютерної програми та авторського права на комп'ютерну програму.
4. Обмеження авторського права на комп'ютерну програму.
5. Діяльність організацій, що управляють майновими правами на колективній основі.
6. Здійснення, реалізація та обмеження суміжних прав.
7. Поняття охорони і захисту прав та їхнє співвідношення.
8. Способи цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав.
9. Напрями та шляхи вдосконалення цивільного законодавства з метою зменшення негативних наслідків світової фінансової кризи.
10. Предмет, метод цивільного права та система цивільного законодавства.
11. Договори на право використання творів.

Рекомендована література: основна [2 – 4]; додаткова [6; 9; 11; 13 – 15; 19; 22; 23; 32; 34 – 39; 44 – 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. Відповідно до українського законодавства автор на результати своєї інтелектуальної праці має:
 - а) тільки особисте (моральне) право;
 - б) тільки майнове (економічне) право;
 - в) особисте і майнове право водночас.

2. Авторським правом охороняється:

- а) вираження авторської ідеї;
- б) авторська ідея;
- в) авторська ідея і вираження авторської ідеї.

3. Охорона майнових прав на об'єкти авторського права за Законом України "Про авторське право і суміжні права" діє:

- а) протягом життя автора;
- б) протягом життя автора і 50 років після його смерті;
- в) протягом життя автора і 70 років після його смерті.

4. Об'єктами авторського права є:

- а) літературні твори, наукові твори;
- б) художні твори, державні символи і знаки;
- в) концепції, відкриття.

5. Твір може бути використано третіми особами тільки з дозволу:

- а) автора;
- б) роботодавця;
- в) правоволодільця.

6. Права на твори літератури, мистецтва і науки охороняються:

- а) свідоцтвом;
- б) авторським свідоцтвом;
- в) патентом.

7. Виникнення і здійснення авторських прав:

- а) не потребує будь-якого оформлення;
- б) потребує оформлення свідоцтвом;
- в) потребує внесення до реєстру.

8. Угода TRIPS є єдиною з найважливіших угод:

- а) Всесвітньої організації інтелектуальної власності;
- б) світової організації торгівлі;
- в) Організації Об'єднаних Націй.

Тема 3. Промислова власність

- 3.1. Поняття та джерела права промислової власності.
- 3.2. Об'єкти права промислової власності.
- 3.3. Нетрадиційні об'єкти промислової власності.

Питання для самостійного опрацювання

1. Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність.
2. Оцінювання прав на об'єкти інтелектуальної власності (випадки необхідності, підходи: затратний, дохідний, ринковий), методи дисконтування і капіталізації доходу.
3. Поняття інтегральної мікросхеми та умови її патентоспроможності.
4. Порушення прав володільця зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми.
5. Процес відкриття як об'єкт права промислової власності та їхні ознаки.
6. Права авторів відкриттів.
7. Поняття та умови охорони раціоналізаторських пропозицій.
8. Використання раціоналізаторських пропозицій.
9. Стандарти оцінювання вартості прав інтелектуальної власності (міжнародні стандарти оцінювання).
10. Договірні зобов'язання щодо прав інтелектуальної власності та їхні види.
11. Поняття "технічний результат" і "споживчі властивості". У чому полягає відміна між ними?
12. Склад заявки на винахід. Структура опису винаходу.
Рекомендована література: основна [1 – 4]; додаткова [8; 11; 14; 18; 25; 27; 28; 30; 31; 33; 35; 40; 42; 44; 45; 47; 48; 50; 52 – 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. Який з перерахованих об'єктів інтелектуальної власності не є об'єктом промислової власності:
 - а) знак для товарів і послуг;
 - б) комп'ютерна програма;
 - в) топографія інтегральних мікросхем?

2. Які терміни охорони винаходу передбачені Законом України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі":

- а) 20 років і 5 років;
- б) 6 років і 10 років;
- в) 20 років і 6 років?

3. До об'єктів права промислової власності відносяться:

- а) винаходи, комп'ютерні програми, корисні моделі;
- б) знаки для товарів і послуг, позначення походження товарів, винаходи;
- в) промислові зразки, технічна документація, топографії інтегральних мікросхем.

4. Права на винахід охороняються:

- а) патентом;
- б) свідоцтвом;
- в) авторським свідоцтвом.

5. Патентом України на винахід охороняються:

- а) немайнові (особисті) права автора;
- б) немайнові (економічні) права автора;
- в) немайнові та майнові права автора.

6. Права власності на знаки для товарів і послуг охороняються:

- а) свідоцтвом;
- б) авторським свідоцтвом;
- в) патентом.

7. Яка властивість винаходу як твору найбільшою мірою забезпечує патентування:

- а) корисність;
- б) рідкість;
- в) універсальність?

8. Права, на які об'єкти інтелектуальної власності можуть бути відділені від підприємництва або від фізичної особи:

- а) винаходи, репутація підприємства;
- б) корисні моделі, кваліфікація працівників;
- в) промислові зразки, знаки для товарів і послуг.

Тема 4. Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг

4.1. Комерційне (фірмове) найменування як один із засобів ідентифікації суб'єктів господарювання.

4.2. Захист прав на знаки для товарів і послуг.

4.3. Право на фірмове (комерційне) найменування.

4.4. Право на найменування місця походження товару.

Питання для самостійного опрацювання

1. Засоби захисту права на географічне зазначення.

2. Судова практика про захист прав на торговельну марку.

3. Поняття комерційного найменування.

4. Правова природа засобів індивідуалізації товаровиробників.

5. Порядок укладання ліцензійних договорів (підписання протоколу про наміри, укладання договору про конфіденційність). Розроблення проекту угоди.

6. Географічне зазначення місця походження товарів, його визначення та правове значення.

7. Контрафактні порушення прав на географічне зазначення товарів.

8. Види знаків для товарів і послуг, вимоги до них.

9. Знак для товарів і послуг. Умови надання правової охорони та підстави для відмови.

Рекомендована література: основна [2 – 4]; додаткова [7; 11; 12; 14; 15; 19; 20; 29; 32; 35; 39; 42; 46; 44; 48; 50; 52; 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. *Право на комерційне найменування є чинним з моменту:*

а) його державної реєстрації;

б) офіційного затвердження наказом підприємства;

в) першого використання цього найменування;

г) публікації відомостей про його державну реєстрацію.

2. *Правова охорона надається комерційному найменуванню, якщо воно:*

а) дає можливість вирізнити одну особу з-поміж інших;

б) зареєстроване державним реєстратором;

- в) не є частиною торгової марки;
- г) не вводить в оману споживачів щодо справжньої діяльності особи.

3. Суб'єктами права на торговельну марку є:

- а) лише юридичні особи;
- б) лише фізичні особи;
- в) як фізичні, так і юридичні особи;
- г) як фізичні, так і юридичні особи за умови позитивного рішення компетентного державного органу.

4. Позначеннями, які складають торговельну марку, можуть бути:

- а) слова;
- б) літери;
- в) цифри;
- г) комбінації кольорів.

5. Набуття права на торговельну марку засвідчується:

- а) патентом;
- б) свідоцтвом;
- в) сертифікатом;
- г) державним актом про право інтелектуальної власності.

6. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення виникає:

- а) з моменту його першого застосування;
- б) з дати його державної реєстрації;
- в) з дати подання заявки на реєстрацію географічного зазначення;
- г) з дати наступної за датою подання заявки на його реєстрацію.

7. Обсяг правової охорони географічного зазначення визначається:

- а) характеристиками товару (послуги);
- б) межами географічного місця його походження;
- в) описом географічного зазначення;
- г) його характерними ознаками, визначеними у свідоцтві.

8. *Право інтелектуальної власності на географічне зазначення є чинним:*

- а) з моменту його першого застосування;
- б) з дати його державної реєстрації;
- в) з дати подання заявки на реєстрацію географічного зазначення;
- г) з дати, наступної за датою його державної реєстрації.

9. *Право інтелектуальної власності на географічне зазначення охороняється:*

- а) протягом 10 років;
- б) протягом 20 років;
- в) безстроково;
- г) безстроково за умови збереження характеристик товару (послуги), позначених цим зазначенням.

Тема 5. Патент як засіб захисту прав інтелектуальної власності

- 5.1. Охоронні документи в патентному праві.
- 5.2. Реквізити патенту. Строки дії патенту. Відміна патенту.
- 5.3. Патентні системи.
- 5.4. Патентні союзи.
- 5.5. Міжнародні угоди в галузі патентного права.

Питання для самостійного опрацювання

- 1. Різниця між поняттями "формальна експертиза", "відстрочена експертиза" та "експертиза по суті".
- 2. Розмежування поняття "міжнародна фаза" і "національна фаза" під час патентування міжнародної заявки на винахід за процедурою РСТ.
- 3. Порядок входження заявки в національну фазу. Вимоги до опису винаходу.
- 4. Порядок маркування запатентованих товарів.
- 5. Об'єкти та суб'єкти патентного права.
- 6. Особливості патентного права в Україні на секретний винахід і секретну корисну модель.

7. Розгляд заявки Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, загальні положення.

8. Нормативні документи, що регламентують порядок складання та розгляд заявки на одержання патенту на об'єкт патентного права.

9. Обмеження патентних прав згідно з чинним законодавством.

10. Припинення дії охоронних документів на об'єкти промислової власності.

11. Види систем, за якими видаються патенти. Їхні основні характеристики, переваги і недоліки. Патентування винаходів згідно з вимогами Європейської патентної конвенції (ЄПК).

12. Види систем, за якими видаються патенти. Їхні основні характеристики, переваги і недоліки. Патентування винаходів з використанням систем Євро-РСТ та ЄАПК-РСТ (Євразійської патентної конвенції).

Рекомендована література: основна [1 – 4]; додаткова [8; 11; 14; 18; 25; 27; 28; 30; 31; 33; 35; 40; 42; 44; 45; 47; 48; 50; 52 – 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. Винаходи охороняються:

- а) патентом;
- б) свідченням;
- в) ліцензією;
- г) не потребують охоронного документа.

2. Патентне право охороняє:

- а) відкриття, а також наукові теорії і математичні методи;
- б) правила і методи ігор, інтелектуальної або господарської діяльності;
- в) корисні моделі;
- г) комп'ютерні програми;
- д) рішення, що стосуються зовнішнього вигляду виробів і спрямовані на задоволення естетичних потреб;
- е) використання відомих предметів за новим призначенням.

3. Термін охорони на корисну модель складає:

- а) 20 років із правом продовження до 10 років;
- б) 10 років із правом продовження до 5 років;
- в) 5 років із правом продовження до 3 років.

4. Промисловим зразком не визнається:

- а) малюнок на тканинах;
- б) лікарські засоби;
- в) електрочайник;
- г) автомобіль.

5. Художньо-конструкторське рішення виробу, що визначає його зовнішній вигляд, – це:

- а) винахід;
- б) корисна модель;
- в) промисловий зразок.

6. Умовою патентоспроможності корисної моделі є:

- а) прибутковість;
- б) промислова застосовність;
- в) винахідницький рівень;
- г) новизна.

7. Яка система патентування діє в Україні:

- а) заявочна;
- б) винахідницька;
- в) змішана?

8. Патент, що видається на удосконалення винаходу, – це:

- а) деклараційний патент;
- б) додатковий патент;
- в) залежний патент.

Тема 6. Патентна інформація і патентні дослідження

6.1. Властивості та характеристика об'єктів: патентна інформація, патентна документація, патентні дослідження.

6.2. Міжнародна патентна класифікація. Міжнародна класифікація об'єктів промислової власності.

6.3. Пошук інформації в галузі промислової власності.

6.4. Патентні дослідження та порядок їхнього проведення. Патентний формуляр.

Питання для самостійного опрацювання

1. Патентна документація та її особливості.
 2. Патентно-інформаційний пошук під час проведення експертизи заяв на винаходи в Україні.
 3. Договір про патентну кооперацію.
 4. Нові технології для забезпечення доступу до інформації про промислову власність.
 5. Роль і значення міжнародних класифікацій об'єктів промислової власності.
 6. Міжнародна патентна класифікація: роль та значення.
 7. Система довідково-пошукового апарату.
 8. Проведення пошуку за фондами патентної документації провідних країн світу.
 9. Проведення пошуку в ході визначення патентоздатності винаходу.
 10. Особливості національних патентних класифікацій.
 11. Документальне забезпечення етапів правової охорони об'єктів промислової власності в Україні.
 12. Мета та види патентного пошуку.
- Рекомендована література:* основна [1 – 4]; додаткова [8; 10; 11; 14; 18; 19; 25 – 28; 30; 45; 47; 48; 50; 52; 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. *Основні засади науково-технічної політики в нашій державі визначає:*
 - а) Президент України;
 - б) Верховна Рада України;
 - в) Кабінет Міністрів України;
 - г) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.
2. *Установа України, що проводить розгляд та експертизу заявок на об'єкти промислової власності в Україні, – це:*
 - а) Український інститут інтелектуальної власності (УКРПАТЕНТ);
 - б) Українське агентство з авторських і суміжних прав;

- в) Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг;
- г) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

3. Закон України "Про науково-технічну інформацію" визнав науково-технічну інформацію:

- а) комерційною таємницею;
- б) товаром і об'єктом права інтелектуальної власності;
- в) основним джерелом достовірної інформації підприємства;
- г) джерелом отримання прибутку.

4. Міжнародна патентна класифікація створена з метою стандартизації патентної класифікації:

- а) так;
- б) ні?

Тема 7. Міжнародне регулювання права інтелектуальної власності

7.1. Паризька конвенція з охорони промислової власності.

7.2. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).

7.3. Міжнародна охорона промислової власності.

7.4. Договір про патентну кооперацію (РСТ).

7.5. Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право).

7.6. Євразійська патентна конвенція (ЄАПК).

Питання для самостійного опрацювання

1. Значення міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності для України.

2. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Участь України в її роботі. Головна мета ВОІВ. Структура ВОІВ. Членство у ВОІВ. Союзи та договори, адміністративні функції, що виконує ВОІВ.

3. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності відповідно до угод і директивами, що діють у рамках Світової організації торгівлі (СОТ) і Ради Європейського Співтовариства (норми судового і адміністративного захисту відповідно до вимог Угоди TRIPS; норми захисту інтелектуальної власності на митному кордоні).

4. Співробітництво в рамках міжнародних організацій з питань інтелектуальної власності.

5. Європейська патентна організація (ЄПО). Євразійська патентна конвенція.

6. Африканські організації інтелектуальної власності.

7. Міжнародна охорона промислової власності. Паризька конвенція (1883 року) "Про охорону промислової власності" і Міжнародний Союз з охорони промислової власності. Інші міжнародні угоди про охорону промислової власності.

8. Міжнародна охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Принципи національного режиму. Принцип "автоматичної" охорони. Пріоритет міжнародного права перед національним.

9. Ознайомлення з Локарнською угодою про заснування Міжнародної класифікації промислових зразків.

10. Ознайомлення з Всесвітньою конвенцією про авторське право.

11. Участь України в міжнародному співробітництві у сфері інтелектуальної власності.

12. Особливості захисту об'єктів інтелектуальної власності за кордоном.

Рекомендована література: основна [1 – 4]; додаткова [6; 9; 11; 18; 19; 32; 35; 41; 44 – 50; 52; 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. На сьогодні зафіксовано більше 20 міжнародних документів у системі інтелектуальної власності. До них приєдналася Україна:

а) так;

б) ні?

2. Міжнародними конвенціями і договорами у сфері охорони інтелектуальної власності є:

а) Варшавський договір, Швейцарська конвенція, Вашингтонська конвенція;

б) Віденський договір, Бреттон-Вудська конференція, Конвенція саміту країн великої сімки;

в) Бернська, Паризька, Мадридська конвенції;

г) усі відповіді правильні.

3. Найбільш загальним договором у сфері охорони промислової власності вважається:

- а) Паризька конвенція про охорону промислової власності;
- б) Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів;
- в) Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків;
- г) Договір про патентну кооперацію.

4. Найбільш загальним договором з охорони авторського права вважається:

- а) Паризька конвенція про охорону промислової власності;
- б) Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів;
- в) Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків;
- г) Договір ВОІВ про авторське право.

5. Міжнародна охорона знаків здійснюється відповідно до вимог:

- а) Паризької конвенції про охорону промислової власності;
- б) Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів;
- в) Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків;
- г) Договору про патентну кооперацію.

6. Міжнародну заявку на винахід складають відповідно до вимог:

- а) Паризької конвенції про охорону промислової власності;
- б) Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів;
- в) Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків;
- г) правильна відповідь відсутня.

7. Найбільш розповсюдженим джерелом інформації щодо класифікації об'єктів промислової власності є:

- а) Конституція України та Кодекс законів про працю;
- б) Митний кодекс України;
- в) Цивільний кодекс України та Конвенція Всесвітньої організації інтелектуальної власності;
- г) Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків і Страсбурзька угода про Міжнародну патентну класифікацію.

8. Згідно із Конвенцією Всесвітньої організації інтелектуальної власності до об'єктів інтелектуальної власності належать:

- а) будівлі, споруди, інструменти, інвентар;
- б) акредитив, опціон, авальований вексель;
- в) літературні, художні та наукові твори;
- г) усі відповіді правильні.

Тема 8. Захист права інтелектуальної власності

8.1. Поняття охорони і захисту прав та їхнє співвідношення.

8.2. Засоби цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав.

8.3. Контроль за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства з питань інтелектуальної власності.

8.4. Регулювання сфери охорони інтелектуальної власності.

Питання для самостійного опрацювання

1. Форми захисту прав інтелектуальної власності.
2. Способи захисту порушених прав інтелектуальної власності.
3. Ознайомлення з порядком розгляду органами Антимонопольного комітету України справ про захист від недобросовісної конкуренції.
4. Призначення судових експертиз під час розгляду справ про порушення прав інтелектуальної власності.
5. Система виключних прав у сфері інтелектуальної власності.
6. Поняття захисту прав власників інтелектуальної власності.
7. Поняття виключних прав. Виключні права на об'єкти інтелектуальної власності.
8. Поняття порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.
9. Пряме і непряме (перебічне) порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.
10. Категорії суперечок щодо прав інтелектуальної власності, їхня характеристика.
11. Порядок пред'явлення претензій до арбітражного суду, строки їхнього розгляду. Повідомлення про результати розгляду претензій.
12. Порядок прийняття Рішення Апеляційною радою.

Рекомендована література: основна [1 – 4]; додаткова [5; 6; 9; 11; 14; 15; 19 – 22; 25; 28 – 33; 35; 40; 42; 44; 45; 47 – 52; 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. Авторське право на художній твір, опублікований під псевдонімом, охороняється:

- а) 50 років з дати першої публікації;
- б) 70 років з моменту першої публікації;
- в) довічно і 50 років після смерті автора.

2. У разі виявлення порушення своїх прав патентовласник може вимагати:

- а) відшкодування моральної шкоди;
- б) відшкодування збитків у розмірі прибутку правопорушника;
- в) ліквідації підприємства-правопорушника.

3. Органи, що здійснюють охорону права інтелектуальної власності:

- а) Міністерство освіти та науки;
- б) Міністерство внутрішніх справ;
- в) Міністерство охорони здоров'я.

4. Апеляційна палата Міністерства економічного розвитку і торгівлі України створена з метою:

- а) здійснення експертизи заявок на об'єкти промислової власності;
- б) колективного управління правами авторів;
- в) розгляд заперечень проти рішень Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності та заяв щодо визнання знака добре відомим в Україні.

5. Оприлюднення твору без зазначення імені автора – це:

- а) порушення майнових прав автора;
- б) порушення особистих майнових прав автора;
- в) не є порушенням прав автора.

6. Контроль за недобросовісною конкуренцією здійснює:

- а) Антимонопольний комітет України;
- б) Державна фіскальна служба;
- в) Міністерство внутрішніх справ.

7. Адміністративний порядок захисту прав інтелектуальної власності полягає у вирішенні спорів:

- а) органом державного управління;
- б) судом загальної юрисдикції;
- в) господарським судом.

8. В Україні розрізняють форми захисту прав інтелектуальної власності:

- а) юрисдикційну та неюрисдикційну;
- б) правомірну та неправомірну;
- в) загальну та адміністративну;
- г) індивідуальну та загальну.

9. Форма захисту прав, коли дії юридичних і фізичних осіб щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності здійснюються самостійно, називається:

- а) юрисдикційна;
- б) неюрисдикційна;
- в) судова;
- г) кримінальна.

Тема 9. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності

9.1. Адміністративна відповідальність за окремі порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.

9.2. Кримінальна відповідальність за правопорушення прав інтелектуальної власності.

9.3. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності.

Питання для самостійного опрацювання

1. Судовий порядок розгляду спорів про порушення прав інтелектуальної власності.

2. Обставини, що звільняють від відповідальності порушника прав на об'єкти інтелектуальної власності.

3. Цивільно-правова відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Рекомендована література: основна [1 – 4]; додаткова [5; 6; 9; 11; 14 – 17; 19 – 22; 25; 28 – 31; 32; 33; 35; 40; 42 – 45; 47 – 52; 54].

Тестові завдання для перевірки знань

1. *За незаконне використання товарного знака, якщо це було пов'язано з отриманням доходів у великих розмірах, настає:*

- а) цивільна відповідальність;
- б) адміністративна відповідальність;
- в) кримінальна відповідальність.

2. *За яких умов настає кримінальна відповідальність під час розголошення комерційної таємниці:*

- а) якщо такі дії були вчинені умисно;
- б) дії завдали шкоди;
- в) дії вчинені з необережності;
- г) такі дії мали корисний характер?

3. *Застосовувати цивільно-правові санкції за порушення права інтелектуальної власності можна протягом:*

- а) року;
- б) трьох років;
- в) п'яти років.

4. *Основна мета цивільно-правової відповідальності – не покарання за недотримання встановленого правопорядку, а відшкодування заподіяної шкоди:*

- а) так;
- б) ні.

5. *Впровадження у виробництво або облік під час планування або провадження господарської діяльності неправомірно отриманих відомостей, які становлять відповідно до законодавства України комерційну таємницю, – це:*

- а) неправомірне збирання;
- б) неправомірне розголошення;

- в) неправомірне використання;
- г) неправомірне впровадження.

6. Отримання протиправним шляхом відомостей, які відповідно до законодавства України становлять комерційну таємницю, якщо це заподіяло або могло заподіяти шкоду суб'єктові господарської діяльності, називається:

- а) неправомірне використання;
- б) неправомірне застосування;
- в) неправомірне збирання;
- г) неправомірне розголошення.

7. У результаті виявлення порушення своїх прав правовласник повинен відправити порушнику:

- а) повідомлення;
- б) ліцензію;
- в) лист;
- г) виклик до суду.

8. Ознайомлення іншої особи з відомостями, що становлять комерційну таємницю, особою, якій ці відомості було довірено в установленому порядку або стали їй відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків, якщо це заподіяло або могло заподіяти шкоду суб'єктові господарської діяльності, називається:

- а) неправомірне розголошення;
- б) неправомірне застосування;
- в) неправомірне збирання;
- г) неправомірне використання.

Контрольні запитання для самодіагностики

1. Інтелектуальна власність та її становлення.
2. Теорії права інтелектуальної власності.
3. Поняття права інтелектуальної власності.
4. Сутність права інтелектуальної власності.
5. Зміст права інтелектуальної власності.
6. Співвідношення власності та інтелектуальної власності.

7. Джерела правового регулювання права інтелектуальної власності та їхні види.
8. Законодавство про інтелектуальну власність.
9. Види міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність.
10. Конституція України, Цивільний кодекс України – основні джерела регулювання інтелектуальної власності.
11. Чинне законодавство України про інтелектуальну власність.
12. Поняття та ознаки об'єктів права інтелектуальної власності.
13. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.
14. Винаходи та корисні моделі як об'єкти права інтелектуальної власності.
15. Об'єкти відкриття. Права авторів відкриттів.
16. Правонаступники прав інтелектуальної власності. Спадкоємство інтелектуальних прав.
17. Держава як володілець прав інтелектуальної власності. Підстави набуття державою прав інтелектуальної власності.
18. Правове положення Державної організації "Українське агентство з авторських та суміжних прав" (УААСП).
19. Правове положення патентознавців. Вимоги щодо патентних повірених. Атестація патентних повірених. Повноваження повірених у справах інтелектуальної власності.
20. Поняття авторського права та сфера його дії.
21. Об'єкти, що охороняються авторським правом.
22. Виникнення та здійснення авторського права.
23. Авторське право та право власності на носія авторських прав.
24. Особисті немайнові права автора.
25. Майнові права автора. Майнові права володільця.
26. Вільне використання твору.
27. Авторське право на аудіовізуальний твір.
28. Строки охорони авторських прав.
29. Перехід авторських прав. Передача (уступка) авторського права.
30. Поняття, зміст та порядок укладання авторських договорів.
31. Поняття та сутність суміжних прав. Види суміжних прав.
32. Охорона суміжних прав. Місце суміжних прав у системі права інтелектуальної власності.
33. Права виконавців та їхній зміст.

34. Права виробників фонограм та їхній зміст.
35. Права організацій мовлення.
36. Поняття охорони і захисту прав та їхнє співвідношення.
37. Засоби охорони авторських і суміжних прав. Способи захисту авторських і суміжних прав.
38. Колективне управління авторськими та суміжними правами.
39. Поняття та визначення контрафактних порушень авторських і суміжних прав.
40. Поняття патентного права. Відмінність винахідницького права від патентного права.
41. Охоронні документи в патентному праві.
42. Поняття патенту та його види. Реквізити патенту. Строки дії патенту. Відміна патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту.
43. Патентні системи: заявочна, перевірозна, дослідницька, змішані.
44. Заявка на видачу охоронного документа та вимоги щодо неї.
45. Формальна експертиза та її наслідки. Способи усунення недоліків заявок.
46. Експертиза по суті. Порядок, підстави проведення експертизи по суті. Права заявника під час проведення експертиз.
47. Поняття, ознаки і об'єкти винаходу. Види винаходів та їхнє правове значення.
48. Права і обов'язки винахідників службових винаходів.
49. Об'єкти, що визнаються винаходами.
50. Поняття та ознаки корисної моделі.
51. Порядок отримання патенту на винахід та корисну модель.
52. Заявка на отримання патенту та її зміст. Реквізити заявки.
53. Публікації під час патентування. Реєстрація патенту.
54. Права, що виникають з патенту.
55. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту. Примусове відчуження патентних прав.
56. Автор як первинний суб'єкт права інтелектуальної власності та його визначення.
57. Співавторство та його види. Визначення авторства. Регулювання відносин між співавторами.
58. Володільці прав інтелектуальної власності та їхнє правове положення, наслідки контрафактних дій.

59. Договірні зобов'язання щодо прав інтелектуальної власності та їхні види.

60. Державний контроль у сфері інтелектуальної власності та його напрями. Правове становище державних уповноважених у сфері інтелектуальної власності.

61. Адміністративна відповідальність за правопорушення прав інтелектуальної власності.

62. Кримінальна відповідальність за правопорушення прав інтелектуальної власності.

63. Спори щодо контрафактів, що підлягають розгляду в судовому порядку.

64. Судовий порядок розгляду спорів про порушення прав інтелектуальної власності. Можливість та доцільність претензійного порядку задоволення вимог потерпілої особи.

65. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності.

66. Система нормативних актів, що регулює відносини у сфері промислової власності.

67. Комерційне (фірмове) найменування як один із засобів ідентифікації суб'єктів господарювання.

68. Поняття товарного знака.

69. Поняття "кваліфіковане зазначення походження товару".

70. Поняття доменного імені. Основні риси доменного ім'я.

71. Нетрадиційні об'єкти промислової власності.

72. Поняття комерційної таємниці та її захист.

73. Поняття недобросовісної конкуренції.

74. Національний патент. Євразіатський патент. Європатент. Південно-американський патент.

75. Патентні союзи.

76. Міжнародні угоди в галузі патентного права.

77. Властивості та характеристика об'єктів: патентна інформація, патентна документація, патентні дослідження.

78. Міжнародна патентна класифікація.

79. Міжнародна класифікація об'єктів промислової власності.

80. Пошук інформації в галузі промислової власності.

81. Патентні дослідження та порядок їхнього проведення.

82. Патентно-інформаційні технології.

83. Види товарних знаків. Функції товарного знака.
84. Правова охорона знака в Україні.
85. Експертиза заявки на знак.
86. Права і обов'язки, що впливають із свідоцтва на знак.
87. Захист прав на знаки для товарів і послуг.
88. Право на раціоналізаторську пропозицію.
89. Ознаки раціоналізаторської пропозиції.
90. Складання, подання та розгляд заяви на раціоналізаторську пропозицію.
91. Паризька конвенція з охорони промислової власності.
92. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).
93. Договір про патентну кооперацію (РСТ).
94. Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право).
95. Євразійська патентна конвенція (ЄАПК).
96. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності.
97. Об'єкти інтелектуальної власності, щодо яких здійснюється адміністративний порядок захисту прав.
98. Органи, в яких здійснюється захист прав в адміністративному порядку.
99. Принципи послідовності під час вибору засобів захисту: попередження конкурента, звернення у третейський суд, захист прав у судовому порядку.
100. Спори про визнання результатів інтелектуальної діяльності.

Ситуаційні завдання для перевірки знань

1. ПП "Ірма" виявило, що ТОВ "Шкільне приладдя" виробляє свої рюкзаки в сусідній країні та завозить готові вироби через місто, розташоване на кордоні двох країн. Директор ТОВ "Шкільне приладдя" правдиво свідчить, що він не знав про права на винахід, які належать ПП "Ірма". Водночас він визнає, що навмисно скопіював конструкцію рюкзака і також скопіював би матеріал, якби знайшов джерело для придбання такого матеріалу.

Які заходи повинно вжити ПП "Ірма" для запобігання імпорту рюкзаків? Чи звільняє незнання директором ТОВ "Шкільне приладдя"

про права на винахід, які належать ПП "Ірма", від відповідальності за порушення ним цих прав?

Приклад вирішення практичного завдання

Для запобігання незаконного імпорту контрафактних рюкзаків ПП "Ірма" повинно співпрацювати з митними органами. Хоча положення Угоди TRIPS не вимагають від країн-членів Світової організації торгівлі запроваджувати митні процедури для призупинення поширення товарів і виробів, що порушують права на винаходи, проте багато країн удаються до таких заходів. Для того, щоб запобігти ввозу в Україну контрафактних рюкзаків, ПП "Ірма" повинно зареєструвати свою торговельну марку "ЕРГО ПАК" у митному органі та надати йому всі можливі дані, якими воно володіє, про потенційні поставки товарів, імпорту яких воно бажає запобігти.

Ні. Директор ТОВ "Шкільне приладдя" не зобов'язаний знати про те, що ПП "Ірма" є власником прав на винахід, порушуючи ці права. Цілком ймовірно, що він просто навмисно скопіював конструкцію виробу. Після видачі патенту України на винахід інформація про це публікується в офіційному бюлетені Міністерства економічного розвитку і торгівлі України і будь-яка особа може дізнатися, чи зареєстровані права на винахід щодо того об'єкта, який вона хоче використовувати у своїй підприємницькій діяльності.

2. Художник А. Б. Бондарьов вів переговори з підприємством, що виготовляло вироби національного прикладного мистецтва й сувеніри, про використання декількох сюжетів по його ескізах, переданих ним підприємству. У журнал ним була передана стаття про народних художників, а у видавництво – рукопис книги на ту ж тему. Крім того, А. Б. Бондарьов брав участь у зйомках науково-популярного фільму як консультант. Після смерті А. Б. Бондарьова спадкоємці зажадали від відповідних організацій оформити відносини, учасником яких він був, договорами із вказівкою на всіх роботах його імені.

Які твори є об'єктами авторського права? Хто є суб'єктом авторського права? У якому порядку використовуються твори, що охороняються авторським правом? Які права належать спадкоємцям автора?

3. Видавництво направило А. В. Нодіну проект авторського договору на написання ним книги про акваріумних риб. У супровідному листі

вказувалося, що договір укладається на таких умовах: а) автор зобов'язується видати книгу під псевдонімом, обравши помітне ім'я, прізвисько, що необхідно в рекламних цілях; б) автор дає згоду на літературне оброблення тексту його рукопису, оскільки цього вимагає характер підготовлюваної книги; в) внаслідок того, що друкарня, з якою працює видавництво, перебуває в іншому місті й видавництво не одержує коректуру, автор не буде наполягати на її перегляді, а за бажанням може прочитати коректуру безпосередньо в друкарні, виїхавши туди за свій рахунок.

Які права й обов'язки мають видавництво й автор за видавничим договором?

4. Під час розгляду заявки на "Вогнестійке покриття" експертиза встановила, що сутність передбачуваного винаходу полягає в застосуванні звукоізоляційної мастики як вогнестійкого покриття. Заявникові було відмовлено у видачі авторського посвідчення за мотивами популярності складу звукоізоляційної мастики, використовуваної в будівництві. Крім того, експертиза вказала, що виявлена заявником властивість вогнестійкості мастики є прямим наслідком знаходження в її складі таких вогнестійких компонентів, як кварцовий пісок, корунд, тальк та ін. Не погоджуючись із експертизою, заявник вбачав новизну своєї пропозиції у використанні відомого складу, застосовуваного для покриття вібрвальних поверхонь із метою зниження шуму, як вогнестійкого покриття.

Чи обґрунтоване рішення про відмову у видачі авторського посвідчення?

5. Патентне відомство прийняло рішення про відмову у видачі авторського посвідчення А. Г. Кривуліну за заявкою на "Центробіжне лиття", поданої 16 серпня 2015 року. Під час розгляду скарги заявника на це рішення встановлено, що відомості про аналогічне лиття опубліковані за три місяці до подачі заявки в журналі-альманасі "Металург". Тоді А. Г. Кривулін попросив установити пріоритет винаходу за більш ранньою заявкою, поданою ним разом з І. В. Васильєвим 4 травня 2015 року, тобто до виходу у світ журналу-альманаху "Металург". Комітет дійшов висновку, що матеріали ранньої заявки не ідентичні матеріалам розглянутої заявки. Однак, з огляду на те, що на дату подачі ранньої заявки винахід мав новизну, відомство прийняло 15 листопада 2015 року рішення

видати А. Г. Кривуліну авторське посвідчення. Через 5 днів після прийняття цього рішення у відомство надійшла заявка про видачу патенту на тотожне "Центробіжне лиття" від шведської фірми. Первісна заявка на цей винахід була подана у Швеції 4 грудня 2014 року.

Як установлюється пріоритет винаходу? Чи володіє заявлений винахід новизною? Чи правомірно рішення відомства про видачу авторського посвідчення? Які правові наслідки подачі заявки іноземною фірмою?

6. Група авторів одержала авторське посвідчення на спосіб оброблення деревини хвойних порід, розроблений ними в порядку виконання службового завдання. Пізніше вони переконалися, що цим способом можна успішно обробляти й деревину листяних порід. Автори звернулися в патентний відділ за консультацією, чи можуть вони подати заявку на одержання другого авторського посвідчення, але вже на застосування відомого (ними розробленого) способу для оброблення деревини листяних порід?

Яке роз'яснення повинно бути надане з цього питання?

7. Підприємство придбало патент на виробництво нового харчового продукту. Визначити квартальну норму і суму амортизації на цей нематеріальний ресурс за умови, що підприємство встановило строк його експлуатації 9 років.

Яка сума коштів буде віднесена на збитки підприємства у зв'язку з вимушеним скороченням терміну використання патенту?

Вихідна інформація. Вартість придбаного патенту становить 13 тис. грн. Після завершення шостого року використання патенту – виробництва нового харчового продукту – підприємство зняло його з виробництва, оскільки попит на цей продукт істотно знизився.

8. Мишко уклав договір із драматичним театром про написання п'єси за назвою "Повз стрій". Після її подання в обумовлений строк п'єса була розглянута серед провідних акторів, що висловили ряд зауважень. Мишко зауваження врахував і через 10 днів (7 лютого) повернув п'єсу театру. Телефонно йому повідомили, що театр приступає до репетицій, і запросили на них автора. Однак Мишко брати участь у репетиціях не зміг, тому що їхав в інше місто за викликом іншого театру. Повернувся він 15 квітня і знайшов лист із драмтеатру, у якому повідомлялося,

що у зв'язку із серйозними недоліками п'єси вона художньою радою театру відхилена. Лист був датований 22 березня. У ньому була також вимога про повернення виданого авторові авансу. Мишко звернувся до суду. У позовній заяві він указав, що п'єса була схвалена театром, про що свідчить її дороблення за рекомендацією театру й той факт, що театр почав репетиції. У зв'язку з несумлінністю театру Мишко вимагав розірвання договору та виплати йому 50 % гонорару.

Які права має драматург за постановочним договором? Чи підлягає поверненню виданий аванс? Яке рішення повинен прийняти суд?

9. За договором І. К. Мухін, Р. Ю. Ольхов і М. О. Пиляєв виконали переклад "Довідника користувача IBM PC". За цю роботу їм було виплачено 60 % гонорару, а від виплати іншої суми видавництво відмовилося. У відповіді авторам повідомлялося, що видавництво вже в процесі виробництва виявило переклад того ж "Довідника користувача IBM PC", зроблений іншими особами. Цей переклад здався видавництву більш досконалим. Видавництво зробило звіряння перекладів і внесло в переклад, зроблений І. К. Мухіним, Р. Ю. Ольховим і М. О. Пиляєвим, цілий ряд виправлень. Із цієї причини видавництво не залучило їх для читання коректур, а попросило це зробити перекладачів раніше випущеного "Довідника користувача IBM PC", оплативши їхню роботу із графі "редакція перекладу". Оплата цієї роботи поглинула всі планові витрати з випуску книги, у тому числі й ті 40 %, які призначалися І. К. Мухіну, Р. Ю. Ольхову й М. О. Пиляєву в остаточний розрахунок за договором. Одержавши лист видавництва, перекладачі звернулися до суду, вимагаючи захисту їхніх майнових і особистих немайнових прав.

Які права мають автори перекладу? Чи вправі видавництво відмовитися від видання перекладу? Чи підлягає задоволенню позов перекладачів?

10. Остаточним рішенням Арбітражу Цюрихської Торгової Палати від 25 липня 2017 року зобов'язано український "Цукровий завод Р." сплатити ТОВ "К.-Австрія" непогашені платежі в сумі 4 млн 300 тис. євро, пеню згідно з контрактом – у сумі 210 тис. євро, реєстраційний збір – у сумі 3 тис. швейцарських франків та витрати на арбітражний суд – у сумі 15 тис. швейцарських франків.

Із клопотанням про визнання та виконання цього рішення до апеляційного суду Київської області звернувся представник стягувача. У судовому засіданні представник стягувача уточнив, що просить дати дозвіл на примусове виконання рішення суду ТОВ "Цукровий завод Р.", який є правонаступником орендного підприємства "Цукровий завод Р.", з яким стягувач уклав контракт і якому було поставлено устаткування. Але оскільки боржник не повідомив арбітражний суд про зміну своєї назви, то в рішенні не було зазначено організаційну форму – ТОВ, а лише назву – "Цукровий завод Р."

Представник боржника в судовому засіданні пояснив, що ТОВ "Цукровий завод Р." є правонаступником орендного підприємства з такою ж назвою, і австрійська фірма дійсно поставила устаткування, за яке завод повністю не розрахувався. Однак він заперечував проти визнання й виконання на території України вказаного рішення суду, посилаючись на те, що визнання та виконання цього рішення суперечить публічному порядку України; крім того, боржнику належним чином не повідомили про час і місце розгляду справи.

Які нормативні акти визначають порядок виконання на території України іноземних арбітражних рішень? Яке рішення у справі має винести апеляційний суд?

11. Микола є власником компанії, що виробляє та продає горілчані вироби під торговельною маркою "Українська горілка". Він звернув увагу на те, що останнім часом найпопулярнішою горілкою в країні стала горілка під назвою "Медова". І тоді він теж вирішив називати свою горілку "Медова". Етикетка, яка використовується на пляшках з його горілкою, має інший колір і додаткове зображення вулика, якого немає на оригінальній етикетці.

Чи порушив Микола які-небудь права на зареєстровану торговельну марку "Медова"? На які способи захисту прав, якщо такі взагалі існують, має право законний власник прав на торговельну марку "Медова" для горілки? Які засоби захисту прав може використати правовласник торговельної марки "Медова"?

12. Андрій продає у своєму кіоску піратські компакт-диски із записом музики. Ці компакт-диски становлять нелегальні копії музичних альбомів, що записуються та продаються компанією "Авангард". Андрій

детально копіює альбоми, включаючи обкладинку альбомів. На кожному альбомі зазначається ім'я виконавця, назва альбому та зареєстрована торговельна марка компанії "Авангард".

Чи порушив Андрій права власника прав на торговельну марку? Які способи захисту прав на свою торговельну марку може вжити компанія "Авангард"?

13. "Пані" – це вітчизняна корпорація, яка займається продажем одягу для жінок у різних містах України. Генеральний директор цієї корпорації укладає конфіденційну угоду із директором хутряної фабрики, яка виробляє шуби під торговельною маркою "Хутряні вироби", для того, щоб фабрика перевищила виділену їй квоту на виробництво шуб під маркою "Хутряні вироби". Генеральний директор корпорації "Пані" погодився заплатити за кожну "додаткову" шубу під торговельною маркою "Хутряні вироби" 50 % від ціни, яку власник прав на торговельну марку "Хутряні вироби" сплачує йому за "додаткові" шуби. Потім корпорація "Пані" продає такі шуби за 50 % ціни, за якою фабрика продає свої справжні шуби.

Які права на торговельну марку порушила (якщо порушила взагалі) корпорація "Пані"? Які права на торговельну марку порушила фабрика і чи порушила взагалі? Чи вважається торговельна марка "Хутряні вироби" одягу, проданому корпорацією "Пані", контрафактною?

14. Місцеве інтернет-кафе називається Nemirov Cafe, і воно стало популярним серед молоді та комп'ютерних хакерів.

Чи створює використання назви Nemirov ймовірність плутанини з торговельною маркою Nemiroff, права на яку належать іншій компанії, яка випускає горілку? Які додаткові факти вам потрібні для того, щоб відповісти на це питання?

15. Pharmacia є відомою фармацевтичною компанією у Швейцарії. Компанії Pharmacia належать права на винахід, об'єктом якого є лікарський засіб, який допомагає людям з підвищеним артеріальним тиском уникнути розвитку інфаркту міокарда. Компанія Pharmacia продає свій лікарський засіб під зареєстрованою торговельною маркою Plasmoff. Співробітникам компанії стало відомо, що контрафактні версії їх лікарського засобу можна зустріти у продажі в магазинах та кіосках в Україні.

Ці контрафактні лікарські засоби продаються під різними торговельними марками, включаючи Plazmoff, Plasmaff, Plasmov і Plasma.

Які із цих марок порушують (якщо порушують взагалі) права на торговельну марку швейцарської компанії Pharmacia? Яких заходів повинна вжити компанія Pharmacia для виявлення виробників і розповсюджувачів цих несанкціонованих препаратів?

16. Американська компанія Amazon.com розробила спеціальну систему замовлень товарів через мережу Інтернет. Використовуючи цю систему споживач може замовити товари простим натисканням кнопки миші комп'ютера. Компанія Amazon.com одержала патент США на цей простий метод "замовлення одним натиском миші". Вона дізнається, що українська компанія "Інтелект" працює в Україні через веб-сайт, використовуючи ту ж систему "замовлення одним натиском миші". Компанія Amazon.com подає позов про порушення прав на свій винахід проти української компанії. Аналіз формули винаходу до патенту США показує, що система компанії "Інтелект", яка порушує її права, ідентична системі, права на яку належать компанії Amazon.com.

На які засоби судового захисту прав має право компанія Amazon.com, якщо вона порушить судовий процес в Україні для захисту своїх прав інтелектуальної власності?

17. Управління Київської залізниці доручило групі працівників підготувати до видання "Розклад руху приміських поїздів із вокзалу м. Києва".

Укладач розкладу руху поїздів із Дніпровського вокзалу А. В. Федорова звернулася до юриста за консультацією, чи можна вважати підготовлений до видання "Розклад руху приміських поїздів із вокзалу м. Києва" об'єктом авторського права.

Одночасно її цікавило, чи розповсюджується авторське право на підготовлену нею невелику брошуру, у якій містилися основні права та обов'язки пасажирів, які користуються приміським транспортом. Вона сумнівається в цьому, оскільки брошура написана на основі чинного законодавства, а в Законі України "Про авторські та суміжні права" сказано, що офіційні документи, до яких належать закони, не є об'єктом авторського права.

Надайте роз'яснення цих питань. Які вимоги пред'являються законом до об'єкта авторського права?

18. Два автори створили малюнки, які були використані під час випуску хусток. Автори вимагали від адміністрації підприємства укладення з ними договору на використання їхніх малюнків, посилаючись на те, що на всі витвори, у тому числі й створені в порядку службового обов'язку, авторське право належить самим авторам.

Адміністрація підприємства відмовила у вимогах авторів, вказуючи на те, що у трудовому договорі прямо записано, що право на використання всіх творчих результатів праці авторів належить роботодавцям. Крім того, адміністрація вважає, що у цьому випадку авторами створені промислові зразки, а не твори, що охороняються авторським правом.

Хто правий у цій суперечці? Які права авторів службових творів? Які твори вважаються виконаними у порядку службового завдання?

19. За замовленням телебачення О. С. Подворний і С. В. Гладкова зробили переклад творів іноземних авторів, що не охороняються, на українську мову. Між перекладачами та телебаченням виникли розбіжності у поглядах з приводу виплати винагороди і подальшого використання перекладів. Телебачення припускає, що оскільки зроблені переклади творів, що не охороняються, то і переклади також не охороняються. Крім того, взагалі сумнівним є той факт, що переклад може нести творчий характер. Тому телебачення готове розрахуватися з перекладачами як за технічну роботу, тобто як за стандартний переклад. Що ж стосується подальшого використання перекладу, то він підлягає подальшому використанню, і в крайньому випадку на його використання може бути отримана ліцензія в уповноважених органів державної влади. Перекладачі звернулися за консультацією до цих органів.

Яка повинна бути надана консультація із питань, що виникли? У чому полягає творча праця перекладача? Чи відображається на охороні перекладу та обставина, що він може бути зроблений як з твору, що охороняється, так і з твору, що не охороняється? За яких умов ліцензійний орган держави видасть ліцензію на використання творів авторів?

20. О. Г. Пилипенко отримав свідоцтво на торговельну марку "Морозко" для класу товарів – морозиво. Оскільки він не зареєстрований як суб'єкт підприємницької діяльності, то вирішив реалізувати своє право на торговельну марку шляхом видачі ліцензії зацікавленій особі. ТОВ "Оksamит", яке займалося виробництвом і реалізацією морозива,

вирішило не гаяти час на реєстрацію своєї торговельної марки і уклало ліцензійний договір з О. Г. Пилипенко.

Через деякий час з'ясувалося, що позначення "Морозко" щодо морозива використовує також АТ "Основа". Ліцензіат ТОВ "Оксамит" звернулося з вимогою до АТ "Основа" про припинення порушення своїх прав. АТ "Основа" повідомило, що воно використовує і в подальшому буде продовжувати використовувати це позначення, аргументувавши свою позицію таким чином:

а) цей ліцензійний договір не є чинним для третіх осіб, оскільки він не зареєстрований у відповідному відомстві (Міністерстві економічного розвитку і торгівлі), у зв'язку з чим ніхто не знає про його існування;

б) оскільки в договорі не зазначений вид ліцензії, то вона вважається невиключною, тому у випадку використання позначення іншими особами права невиключного ліцензіата не порушуються;

в) ліцензійний договір не є укладеним, оскільки відсутня умова про те, що якість товарів, виготовлених за ліцензійним договором, не буде нижчою якості товарів володільця свідоцтва і що останній здійснюватиме контроль за виконанням цієї умови;

г) володільць свідоцтва – фізична особа, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності, не має права укладати ліцензійний договір на торговельну марку, оскільки сама не виготовляла товари, для яких зареєстрована марка, а тому не може бути реалізована умова про те, що якість товарів, виготовлених за ліцензійним договором, не буде нижчою якості товарів володільця свідоцтва і що останній здійснюватиме контроль за виконанням цієї умови. Тому навіть якщо така умова і буде зазначена в договорі, він однак є недійсним;

д) у АТ "Основа" виникло право попереднього користувача на торговельну марку "Морозко", оскільки воно ще до отримання свідоцтва О. Г. Пилипенком здійснило підготовку до використання цього позначення і до моменту укладення ліцензійного договору фактично його вже використовувало.

Як повинна бути вирішена справа?

21. Майстер і технолог розробили та запровадили у себе на виробництві спосіб виробництва пензликів. Після п'ятимісячного використання запропонованого способу була виявлена його висока ефективність. Автори розробки запропонували адміністрації запатентувати роз-

робку як винахід, але, не отримавши відповіді протягом двох місяців, подали заявку від власного імені. До того ж з метою пришвидшення отримання виключних прав на створений ними спосіб вони вирішили запатентувати його не як винахід, а як корисну модель.

Патентне відомство відмовило у видачі свідоцтва на корисну модель, посилаючись на порушення заявниками чинного законодавства.

Чи правильне рішення, прийняте щодо заявки? Якщо заявниками допущені порушення, назвіть їх та вкажіть, чи збереглася можливість їхнього усунення?

22. Працівники технологічного бюро С. М. Чернишов і Р. О. Громов у встановленому законом порядку визнані авторами винаходу – нового способу отримання гашеної соди, розробленого ними в період роботи на підприємстві. До суду поступив позов від Ю. М. Фролова, начальника технологічного бюро, і О. С. Власова, співробітника бюро, які ставили питання про включення їх до числа співавторів винаходу. У позовній заяві Ю. М. Фролова вказувалося, що ним, як начальником бюро, здійснювалося загальне керівництво всіма роботами, які завершилися створенням нової технології отримання гашеної соди. У позові О. С. Власова відзначалося, що саме він підказав С. М. Чернишову і Р. О. Громову основну ідею нового способу, а також проробив велику роботу з пошуку та аналізу аналогів винаходу, результати якої він також передав відповідачам.

Чи підлягають задоволенню заявлені позовні вимоги?

23. Група наукових співробітників у процесі вивчення окисно-відновних властивостей підземних вод установила, що разом із дощем розчинений у ній атмосферний кисень проникає на великі глибини у підземні води. Раніше в науці вважалося, що кисень міститься тільки в тонкому поверхневому шарі Землі. На думку вчених, наукове обґрунтування відкритого явища дуже важливе для правильної постановки пошукових робіт. Зокрема, на його основі може бути розроблений принципово новий метод пошуку корисних копалин.

Вчені звернулися за консультацією до юриста-патентознавця щодо закріплення свого пріоритету і авторських прав.

Які роз'яснення повинні бути їм надані?

Рекомендована література

Основна

1. Дахно І. І. Патентознавство : навч. посіб. / І. І. Дахно. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 317 с.
2. Понікаров В. Д. Авторські права та інтелектуальна власність : підручник / В. Д. Понікаров, О. О. Єрмоленко, І. А. Медведєв. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 268 с.
3. Право інтелектуальної власності : підручник / О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова та ін. ; за заг. ред. О. І. Харитонової. – Київ : Юрінком Інтер, 2016. – 540 с.
4. Семків В. О. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семкін, Р. С. Шандра. – Львів : Галицький друкар, 2015. – 280 с.

Додаткова

5. Абдуліна І. Реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності України: кому це вигідно? / І. Абдуліна // Інтелектуальна власність. – 2016. – № 4. – С. 4–9.
6. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід. У 2-х кн. / за ред. А. С. Довгерта. – Київ : Ін Юре, 2001. – 460 с.
7. Андрощук Г. Баварське пиво – видова назва, торгова марка чи географічне зазначення? / Г. Андрощук // Інтелектуальна власність. – 2016. – № 8. – С. 27–39.
8. Берестовська А. Деякі аспекти визнання недійсними патентів на промислові зразки / А. Берестовська // Інтелектуальна власність. – 2013. – № 9. – С. 29–36.
9. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Паризького акту від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року) : Конвенція від 24.07.1971 р. // Офіційний вісник України від 18.10.2007 р. – 2007. – № 75. – С. 173.
10. Давиденко А. П. Организация и планирование научных исследований, патентоведение / А. П. Давиденко. – Харьков : НТУ "ХПИ", 2005. – 320 с.

11. Інтелектуальна власність : підручник для студ. вищ. навч. закл. / Г. В. Дейниченко, Д. В. Горелков, В. В. Дуб та ін. – Київ : ІНКОС, 2014. – 376 с.
12. Жарінова А. Інтелектуальна власність – інструмент успішного бізнесу / А. Жарінова // Інтелектуальна власність в Україні. – 2015. – № 9. – 2015. – С. 4–6.
13. Зайка В. Чи є студентська робота об'єктом авторського права? / В. Зайка, Н. Марченко // Інтелектуальна власність. – 2013. – № 10. – С. 14–17.
14. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності (Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти) / упор. Г. О. Андрощук, М. М. Шевченко, Б. Г. Чижевський, С. В. Семенюк. – Київ : Парламентське видавництво, 2013. – 704 с.
15. Клюк В. Адміністративний аспект захисту авторського права і суміжних прав на сучасному етапі в Україні / В. Клюк // Інтелектуальна власність. – 2015. – № 4. – С. 16–19.
16. Конституція України. – Київ : Алерта, 2017. – 80 с.
17. Кримінальний кодекс України. – Київ : Паливода А. В., 2017. – 212 с.
18. Куса С. Стандарти ВОІВ – ефективний інструмент у світовій системі патентної документації / С. Куса, А. Кононенко // Інтелектуальна власність. – 2015. – № 11. – С. 19–25.
19. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – 3-тє вид. – Київ : Кондор-Видавництво, 2015. – 242 с.
20. Москаленко В. С. Захист права інтелектуальної власності в господарському судочинстві / В. С. Москаленко // Інтелектуальна власність. – Київ : Юрінком Інтер, 2009. – 384 с.
21. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2017 р. № 320 // Офіційний вісник України. – 2017. – № 41. – С. 35.
22. Потоцький М. Еволюція способів захисту інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства / М. Потоцький // Інтелектуальна власність. – 2015. – № 5. – С. 32–37.
23. Про авторське право та суміжні права : Закон України № 3792-XII від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – С. 64.

24. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України № 2782-XII від 16.11.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – С. 1.

25. Про затвердження Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 р. № 22 // Офіційний вісник України від 16.03.01 р. – № 9. – С. 382.

26. Про інформацію : Закон України № 2657-XII від 02.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 48. – С. 650.

27. Про науково-технічну інформацію : Закон України № 3322-XII від 25.06.1993 р. // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 33. – С. 345.

28. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України № 3687-XII від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 32.

29. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг : Закон України № 3689-XII від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 36.

30. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України № 3688-XII від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – С. 34.

31. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України № 621/97-ВР від 05.11.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 26. – 272 с.

32. Про ратифікацію Угоди про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав : Закон України № 35/95-ВР від 27.01.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 5. – С. 32.

33. Про тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні : Указ Президента України від 18.09.1992 р. № 479/92 // Збірник указів Президента від 30.09.1992 р. – № 3. – С. 87.

34. Сосновський М. Пілотний проект у сфері авторського права і суміжних прав / М. Сосновський // Інтелектуальна власність. – 2015. – № 11. – С. 26–28.

35. Стрижак О. О. Інтелектуальна власність : навч. посіб. /О. О. Стрижак ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2007. – 214 с.

36. Ступак С. Законодавчі підстави отримання плати суб'єктами авторського права і суміжних прав / С. Ступак // Інтелектуальна власність. – 2016. – № 1. – С. 14–22.

37. Ступак С. Сектори та учасники ринку обороту прав на твори, виконання, фонограми, відеограми / С. Ступак // Інтелектуальна власність. – 2016. – № 6. – С. 8–21.

38. Ступак С. Учасники правовідносин у сфері обороту об'єктів авторського права і суміжних прав / С. Ступак // Інтелектуальна власність. – 2016. – № 2. – С. 11–17.

39. Супрун Д. Об'єкти авторського права і суміжних прав, що розміщені в мережі Інтернет / Д. Супрун // Інтелектуальна власність. – 2016. – № 5. – С. 13–16.

40. Трачук Ю. Охорона нестандартних об'єктів промислової власності: комерційне позначення / Ю. Трачук, Н. Калініченко // Інтелектуальна власність. – 2015. – № 10. – С. 29–32.

41. Фічор М. Експерт ЄС про законотворення в сфері інтелектуальної власності / М. Фічор // Інтелектуальна власність. – 2015. – № 6. – С. 10–16.

42. Цивільний Кодекс України: науково-практичний коментар / під ред. В. І. Бобрик. – Київ : Центр навчальної літератури, 2017. – 784 с.

43. Цивільний процесуальний Кодекс України науково-практичний коментар / під ред. С. О. Короєд. – Київ : Видавничий дім "Професіонал", 2017. – 528 с.

44. Шишка Р. Б. Правова охорона інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект / Р. Б. Шишка. – Харків : Нац. ун-т внутр. справ, 2002. – 354 с.

45. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / О. О. Ястремська. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 124 с.

Інформаційні ресурси

46. Всемирная конвенция об авторском праве (пересмотренная в Париже 24 июля 1971 года) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952_006.

47. Всемирная организация интеллектуальной собственности [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.wipo.int/portal/ru>.

48. Інтелектуальна власність – Ресурс з питань авторського права та промислової власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://patent.net.ua/intellectus>.

49. О правовой охране программ : Директива Совета Европейского сообщества от 14.05.1991 г. (91/250/ЄЕС) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_065.

50. Офіційний веб-портал Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

51. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/search>.

52. Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.1995 р. № 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-95-п>.

53. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1993 р. № 611/93-п [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/611-93-п>.

54. Спеціальне законодавство у сфері суміжних прав [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uma.in.ua>.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Захист прав інтелектуальної власності в управлінні проектами	8
Тема 1. Поняття інтелектуальної власності.....	8
Тема 2. Авторське право та суміжні права	10
Тема 3. Промислова власність.....	12
Тема 4. Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг.....	14
Тема 5. Патент як засіб захисту прав інтелектуальної власності...	16
Тема 6. Патентна інформація і патентні дослідження	18
Тема 7. Міжнародне регулювання права інтелектуальної власності.....	20
Тема 8. Захист права інтелектуальної власності	23
Тема 9. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.....	25
Контрольні запитання для самодіагностики	27
Ситуаційні завдання для перевірки знань	31
Рекомендована література.....	42
Основна	42
Додаткова	42
Інформаційні ресурси	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 073 "Менеджмент"
спеціалізації "Управління проектами"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Єрмоленко** Оксана Олександрівна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *В. Ю. Степаненко*

Коректор *В. Ю. Степаненко*

План 2017 р. Поз. № 289 ЕВ. Обсяг 48 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*